

PIVOT^{4A} LEARNER'S MATERIAL

IKALAWANG MARKAHAN Araling Panlipunan

G3

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
Hindi Ipinagbibili

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayumpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot ng Kagawaran.

Ang modyul na ito ay masusing sinuri at niribisa ayon sa pamantayan ng DepEd Regional Office 4A at ng Curriculum and Learning Management Division CALABARZON. Ang bawat bahagi ay tiniyak na walang nilabag sa mga panuntunan na isinasaad ng Intellectual Property Rights (IPR) para sa karapatang pampagkatuto.

Mga Tagasuri

PIVOT 4A Learner's Material
Ikalawang Markahan
Unang Edisyon, 2020

Araling Panlipunan Ikatlong Baitang

Job S. Zape, Jr.
PIVOT 4A Instructional Design & Development Lead

Edward DJ. Garcia
Content Creator & Writer

Jaypee E. Lopo, Leonardo C. Cargullo & Eugene Ray F. Santos
Internal Reviewers & Editor

Fe M. Ong-ongowan, Alvin G. Alejandro & Hiyasmin D. Capelo
Layout Artist & Illustrators

Alvin G. Alejandro & Melanie Mae N. Moreno
Graphic Artist & Cover Designer

Ephraim L. Gibas
IT & Logistics

Earvin Pelagio, Komisyon sa Wikang Filipino
External Reviewer & Language Editor

Inilathala ng: Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon 4A CALABARZON
Patnugot: Wilfredo E. Cabral
Pangalawang Patnugot: Ruth L. Fuentes

PIVOT 4A CALABARZON - AP G3

Gabay sa Paggamit ng PIVOT 4A Learner's Material

Para sa Tagapagpadaloy

Ang modyul na ito ay inihanda upang makatulong sa ating mga mag-aaral na madaling matutuhan ang mga aralin sa asignaturang **Araling Panlipunan**. Ang mga bahaging nakapaloob dito ay sinigurong naaayon sa mga ibinigay na layunin.

Hinihiling ang iyong paggabay sa ating mga mag-aaral para sa paggamit nito. Malaki ang iyong maitutulong sa pag-unlad nila sa pagpapakita ng kakayahang may tiwala sa sarili na kanilang magiging gabay sa mga sumusunod na aralin.

Salamat sa iyo!

Para sa Mag-aaral

Ang modyul na ito ay ginawa bilang sagot sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong mabigyan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anomang marka o sulat ang anomang bahagi nito. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga gawain sa pagkatuto.
2. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat gawain.
3. Maging tapat sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
4. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
5. Punan ang **PIVOT Assessment Card for Learners** sa pahina 38 sa pamamagitan ng akmaing simbolo sa iyong Lebel ng Performans pagkatapos ng bawat gawain.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagpadaloy kung tapos nang sagutin ang lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang iyong guro o tagapagpadaloy. Maaari ka ring humingi ng tulong sa iyong magulang o taga pag-alaga, o sinomang mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami na sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakukuha ka ng malalim na pang-unawa. Kaya mo ito!

Mga Bahagi ng PIVOT 4A Modyul

	K to 12 Learning Delivery Process	Nilalaman
Panimula (Introduction)	Alamin	Ang bahaging ito ay naglalahad ng MELC at ninanais na resulta ng pagkatuto para sa araw o linggo, layunin ng aralin, pangunahing nilalaman at mga kaugnay na halimbawa para makita ng mag-aaral ang sariling kaalaman tungkol sa nilalaman at kasanayang kailangan para sa aralin.
	Suriin	
Pagpapaunlad (Development)	Subukin	Ang bahaging ito ay nagtataglay ng mga aktibidad, gawain at nilalaman na mahalaga at kawili-wili sa mag-aaral. Ang karamihan sa mga gawain ay umiinog sa mga konseptong magpapaunlad at magpapahusay ng mga kasanayan sa MELC. Layunin nito na makita o matukoy ng mag-aaral ang alam niya, hindi pa niya alam at ano pa ang gusto niyang malaman at matutuhan.
	Tuklasin	
	Pagyamanin	
Pakikipagpalihan (Engagement)	Isagawa	Ang bahaging ito ay nagbibigay pagkakataon sa mag-aaral na makisali sa iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kanilang mga Knowledge Skills at Attitudes (KSA) upang makahulugang mapag-ugnay-ugnay ang kaniyang mga natutuhan pagkatapos ng mga gawain sa Pagpapaunlad o D. Inilalantad ng bahaging ito sa mag-aaral ang totoong sitwasyon/gawain sa buhay na magpapasidhi ng kaniyang interes upang matugunan ang inaasahan, gawing kasiya-siya ang kaniyang pagganap o lumikha ng isang produkto o gawain upang ganap niyang maunawaan ang mga kasanayan at konsepto.
	Linangin	
	Iangkop	
Paglalapat (Assimilation)	Isaisip	Ang bahaging ito ay maghahatid sa mag-aaral sa proseso ng pagpapakita ng mga ideya, interpretasyon, pananaw, o pagpapahalaga upang makalikha ng mga piraso ng impormasyon na magiging bahagi ng kaniyang kaalaman sa pagbibigay ng epektibong repleksiyon, pag-uugnay o paggamit sa alinmang sitwasyon o konteksto. Hinihikayat ng bahaging ito ang mag-aaral na lumikha ng mga estrukturang konseptuwal na magbibigay sa kaniya ng pagkakataong pagsama-samahin ang mga bago at dati ng natutuhan.
	Tayahin	

Ang modyul na ito ay nagtataglay ng mga pangunahing impormasyon at gabay sa pag-unawa ng mga Most Essential Learning Competencies (MELCs). Ang higit na pag-aaral ng mga nilalaman, konsepto at mga kasanayan ay maisasakatuparan sa tulong ng K to 12 Learning Materials at iba pang karagdagang kagamitan tulad ng Worktext at Textbook na ipagkakaloob ng mga paaralan at/o mga Sangay ng Kagawaran ng Edukasyon. Magagamit din ang iba pang mga paraan ng paghahatid ng kaalaman tulad ng Radio-based at TV-based Instructions o RBI at TVI.

Pinagmulan ng Sariling Lalawigan at mga Karatig Lalawigan

Aralín

I

Kumusta ang iyong karanasan sa unang markahan?

Inaasahan na nagkaroon ka ng ganap na pagkaunawa tungkol sa mga lalawigan sa iyong kinabibilangang rehiyon. Natukoy mo rin ang mga karatig lalawigan kung saan ka naroroon. Nalaman mo ang mga katangian ng mga lalawigan sa iyong rehiyon. Ngunit naisip mo ba kung bakit magkakasama ang iláng lalawigan sa iisang rehiyon? Kailan kaya nabuo ang Rehiyon IV-A CALABARZON? Saan ba nagmula ang lahat tungkol sa iyong lalawigan at rehiyon?

Sa aralín na ito, inaasahan na masusuri mo ang kasaysayan ng kinabibilangang rehiyon.

Handa ka na ba?

Ang Kasaysayan ng Rehiyon IV A CALABARZON

Ang mahahalagang kasaysayan ng Rehiyon IV-A CALABARZON ay nagsimula pa noong taon 900. Patunay dito ang pagkatuklas ng **Laguna Copperplate Inscription** sa ilog ng Lumban, na naglalaman ng pagkansela ng isang utang na ipinatupad ng Lakan ng Kaharian ng Tondo. Ang mga katutubo sa Batangas ay nanirahan sa Ilog Pansipit at nakipagkalakalan sa Tsino noong ika-13 na siglo. Ang rehiyon ng Timog Katagalugan ay pinanirahan ng mga malayang nayon na binubuo ng 50 hanggang 100 pamilya na tinawag na mga barangay.

Noong Setyembre 24, 1972, ipinatupad ni Pangulong Ferdinand Marcos ang Batas Pangulo Blg. 1, na inayos ang mga lalawigan sa 11 rehiyon bílang bahagi ng **Integrated Reorganization Plan (IRP)**. Ang IRP ay lumikha ng Rehiyon IV, na kilala bílang rehiyon ng Timog Katagalugan, at ang pinakamalaking rehiyon sa Pilipinas. Sa panahong ito, ang Rehiyon IV ay binubuo ng lalawigan ng Batangas, Cavite, Laguna, Marinduque, Oriental Mindoro, Occidental Mindoro,

Quezon, Rizal, Romblon at Palawan. Noong 1979, pormal na naging lalawigan ang Aurora at nahiwalay sa lalawigan ng Quezon at naging bahagi ng Rehiyon IV.

Ang **Executive Order No. 103**, na nilagdaan noong Mayo 17, 2002, ay gumawa ng malalaking pagbabago sa rehiyon ng Timog Katagalugan. Dahil sa laki nito, ang Rehiyon IV ay nahati sa dalawang magkakahiwalay na rehiyon, ang Rehiyon IV-A CALABARZON at Rehiyon IV-B (MIMAROPA). Ang Aurora ay inilipat sa Rehiyon III, Gitnang Luzon.

Mga Lungsod

Ang Rehiyon ng CALABARZON ay binubuo ng 20 na lungsod (19 **component cities** at ang **highly urbanized** na lungsod ng Lucena). Samantala, ang Antipolo naman ay ika-7 lungsod na may pinakamataas na populasyon sa buong bansa. Sa isang banda, ang malaking bahagi ng CALABARZON ay itinuturing na bahagi ng Kalakhang Maynila (o **Greater Manila Area**). Sa kabilang banda naman, ang Lungsod ng Batangas ay bumubuo sa kalakhang Batangas (o **Batangas Metropolitan Area**).

Ang Antipolo ay naideklara ni dating Pangulong Benigno S. Aquino III bilang isang “highly-urbanized city” subalit kinakailangan pa itong mapagtibay sa pamamagitan ng isang plebisito.

Noong Agosto 7, 2000, ang bayan ng Los Baños ay idineklara bilang “**Special Science and Nature City of the Philippines**” sa pamamagitan ng **Presidential Proclamation No. 349**. Ito ay bilang pagkilala sa kahalagahan ng bayan bilang sentro ng agham at teknolohiya, at tahanan ng kilalang mga institusyong may kaugnayan sa edukasyon, kalikasan at pananaliksik. Ang proklamasyong ito ay hindi nangangahulugan na ang bayan ng Los Baños ay isa nang lungsod.

Mas marami ka pang matutuklasan tungkol sa kasaysayan ng CALABARZON gamit ang **access link** na ito: <http://calabarzon.emb.gov.ph/about-us/>. Kung wala namang **gadget** at **internet**, magtanong lang sa iyong guro.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Tukuyin kung saan matatagpuan ang mga kilalang produkto sa **Hanay A** sa mga lalawigan ng Rehiyon IV-A CALABARZON sa **Hanay B**. Isulat ang iyong sagot sa kuwaderno.

Hanay A

1. kape
2. kesong puti
3. tinapang Isda
4. buko
5. bibingka (kakanin)

Hanay B

- A. Quezon
- B. Batangas
- C. Cavite
- D. Rizal
- E. Laguna

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Tukuyin ang lalawigan na kinaroroonan mo at ng iyong pamilya. Itanong ang kuwento kung paano kayo napunta sa inyong lugar ngayon. Saan nagmula ang inyong pamilya at ano ang kuwento ng pinagmulan ng iyong lalawigan? Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Tanungin ang mga kasapi ng iyong pamilya kung sino ang mga bayani na kilala nila na nagmula sa Rehiyon IV-A CALABARZON. Isulat sa kuwaderno ang lahat ng kanilang babanggitin. Ibahagi kung sino at saan sila nagmula. Sagutin ang sumusunod na katanungan.

1. Paano nila nakilala ang mga bayani na nabanggit nila sa kinabibilangan mong rehiyon?
2. Sino ang pinakakilala mo sa kanila? Ikuwento ang nakikilala mong bayani mula sa listahan na mayroon ka.

Alam mo ba?

Noong panahon na ang Pilipinas ay nása ilalim ng pananakop ng **Spain**, ang bansa ay nahahati sa maraming probinsiya (*alcaldia*) na pinamamahalaan ng isang **provincial governor** (*alcalde mayor*).

Ang rehiyon naman na kinikilalang CALABARZON sa panahon ng Rebolusyon 1898, ay binubuo ng mga lalawigan ng Cavite, Laguna, (dáting *La Laguna*), Batangas, Morong (na ngayon ay Rizal) at Tayabas (na kilalá ngayon bílang Quezon).

Gawain sa Pagkatuto Bílang 4: Maghanap ng mapa ng CALABARZON at iguhit ito sa iyong kuwaderno. Itanong sa mga kasapi ng pamilya kung ano ang mga sinaunang katawagan sa mga lalawigan ng CALABARZON noon. Ilagay ang mga sinaunang probinsiya at ang katawagan nito sa mapa noong panahon ng mga Español. Sagutin ang sumusunod na katanungan.

1. Ano ang iyong nararamdaman habang ginagawa ang mapa?
2. Bakit mahalaga na matukoy ang dáting pagkakakilanlan sa mga lalawigan sa iyong kinabibilangang rehiyon?

Gawain sa Pagkatuto Bílang 5: Gumawa ng isang simpleng sarbey batay sa paksa sa ibaba. Isulat ang resulta ng sarbey sa iyong kuwaderno.

1. Tanungin ang mga kasapi ng pamilya kung ano ang mas nais nila: dáting pangalan o ang bagong katawagan sa mga lalawigan ng CALABARZON.
2. Isulat din ang iyong pipiliin: dáting pangalan o ang bagong katawagan sa mga lalawigan.
3. Isulat at ipaliwanag ang sagot mo at ng iyong pamilya.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Isulat ang **TAMA** kung ang pangungusap ay nagsasaad ng katotohanan. **MALI** naman ang isulat kung ang pangungusap ay walang katotohanan.

- _____ 1. *Viva Laguna* ang dating katawagan sa Laguna.
- _____ 2. Ang Morong ay bahagi ngayon ng Quezon.
- _____ 3. CALABARZON ang rehiyon na kinabibilangan ng mga lalawigan Quezon, Laguna, Zamboanga, Rizal at Batangas.
- _____ 4. Ang lalawigan ng Rizal ay hango sa pangalan ng pambansang bayani ng ating bansa na nagmula sa Laguna.
- _____ 5. Kung ikaw ay nakatira sa Cainta, Rizal, ikaw ay mamamayan na nabibilang sa rehiyon ng CALABARZON.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Pag-aralan ang hinahanap na impormasyon sa bawat bilang. Piliin at isulat sa iyong kuwardeno ang letra ng tamang sagot.

- _____ 1. Ang sumusunod ay mga lungsod sa Laguna **maliban** sa _____.
A. Biñan B. San Pedro C. Nagcarlan D. San Pablo
- _____ 2. Ang sumusunod ay mga sinaunang lalawigan sa rehiyon na kinabibilangan mo **maliban** sa _____.
A. La Laguna B. Morong C. Rizal D. Batangas
- _____ 3. Ang sumusunod ay kasalukuyang katawagan sa mga lalawigan sa CALABARZON **maliban** sa _____.
A. Laguna B. Morong C. Rizal D. Batangas
- _____ 4. Noong 1979, ilan ang lalawigan sa Rehiyon IV?
A. 10 B. 11 C. 12 D. 13
- _____ 5. Ang sumusunod ay ilan lámang sa mga bayan sa Laguna maliban sa _____.
A. Taytay B. Pagsanjan C. Nagcarlan D. Bai

Punan ang mga patlang sa mga talata ng mga angkop na detalye upang mabuo ang diwa nito.

Ang _____ sa iyong pinagmulan ay daan upang higit mong malaman ang iyong patutunguhan.

Mapahahalagahan at makikilala mo ang iyong _____ kung lubos ang iyong pagkaunawa sa _____ at nakatagong mga impormasyon tungkol dito.

Ayon kay Bonifacio, wala nang hihigit pa sa pagmamahal kundi ang pag-ibig sa tinubuang lupa. Kayâ maibibigay mo ang lubos na pagmamahal mo at makapaglilingkod ka sa iyong bayan at sa iyong _____ na kinabibilangan kung ganap ang iyong pagkakilala rito.

pagkilala	lalawigan	kasaysayan
rehiyong	wika	

Kasalukuyang Pamumuhay ng mga Tao sa Kasaysayan ng Rehiyon

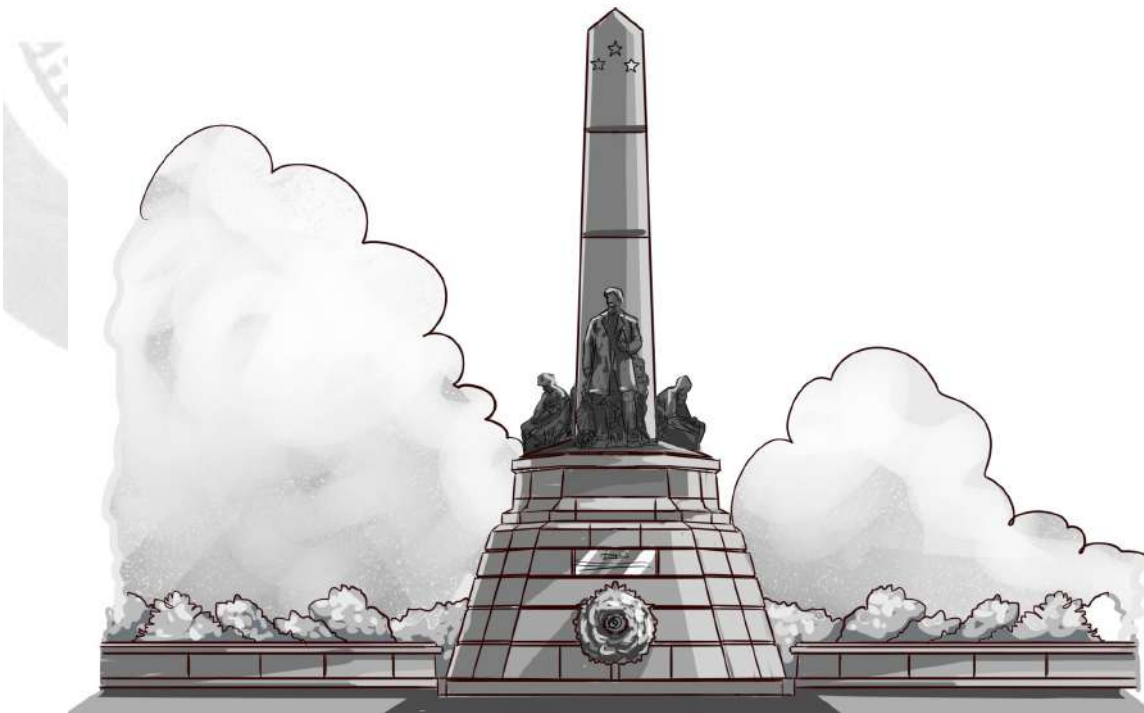
Aralin

I

Nabatid mo sa nakaraang aralin ang tungkol sa kasaysayan ng kinabibilangang rehiyon. Kasama ring natalakay ang mga pagbabago at pag-unlad sa iyong lalawigan at kinabibilangang rehiyon.

Naisip mo ba kung ano ang kasalukuyang pamumuhay ng mga tao sa mga makasaysayang pook sa iyong bayan? Ano kayâ ang kanilang ikinabubuhay? Paano sila nabuhay?

Sa araling ito, inaasahan na iyong maiuugnay sa kasalukuyang pamumuhay ng mga tao ang kuwento ng mga makasaysayang pook o pangyayaring nagpapakita sa sariling lalawigan at iba pang lalawigan ng kinabibilangang rehiyon.

Si Jose Protacio Rizal

Ipinanganak si Jose Protacio Rizal sa Calamba, Laguna noong June 19, 1861. Siya ay kilalang manunulat at doktor. Pinatay siya sa

Bagumbayan, na ngayon ay kilala bílang Luneta sa Maynila, sa pamamagitan ng **firing squad** sa bintang na sedisyon.

Bunga ng kaniyang kamatayan, kinilala siya sa buong Pilipinas bílang isang bayani. Isinunod sa kaniyang pangalan ang mga pangunahing daan sa maraming lugar sa ating bansa. Hanggang sa kasalukuyan, si Rizal ay isang inspirasyon para sa bawat isa. Nagsisilbi siyang huwaran sa bawat Pilipino kung paano mahalin ang Pilipinas.

Gawain sa Pagkatuto Bílang 1: Pag-aralan ang larawan ng monumento ni Jose Rizal sa naunang pahina. Magtanong sa iyong mga magulang ng mga impormasyon tungkol kay Rizal. Isulat sa kuwaderno ang iyong mga naitanong sa kanila, gayundin ang kanilang mga sagot. Sagutin ang mga sumusunod na tanong.

1. Ano ang mga bagay na nabatid mo tungkol kay Jose Rizal?
2. Bakit ipinagtayo ng monumento si Jose Rizal?
3. Bakit maraming kalsada sa buong Pilipinas ang isinunod sa pangalan ni Jose Rizal?

Gawain sa Pagkatuto Bílang 2: Isulat ang pambansang awit ng Pilipinas—ang Lupang Hinirang sa iyong kuwaderno. Ipakita sa mga kasapi ng pamilya ang iyong isinulat. Pag-aralan ang nilalaman ng awitin. Sagutin ang mga sumusunod na katanungan.

1. Para sa iyo, ano ang mensahe ng pambansang awit ng Pilipinas?
2. Bakit inaawit ang pambansang awit ng ating bansa?
3. Kailan inaawit ang Lupang Hinirang?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin at unawain ang teksto. Sagutin ang mga tanong sa ibaba. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Sa kauna-unahang pagkakataon, iwinagayway ang bandila ng Pilipinas noong Hunyo 12, 1898 sa Kawit, Cavite. Ito ang araw na ipinahayag ang kalayaan ng Pilipinas. Sa saliw ng *Marcha de Filipinas* o Lupang Hinirang na obra ni Julian Felipe at tinugtog ng Banda ng Malabon, nasaksihan ng mga Pilipino ang isang makasaysayang pangyayari sa ating bansa (Aurellano et. al., 2017).

Mula nang maipahayag ang Kalayaan ng ating bansa, ang Lupang Hinirang ay naging bahagi na ng pamumuhay ng lahat ng Pilipino. Nagsisimula ang bawat linggo ng mag-aaral sa pamamagitan ng pagpapahayag ng pagmamahal sa ating bansa.

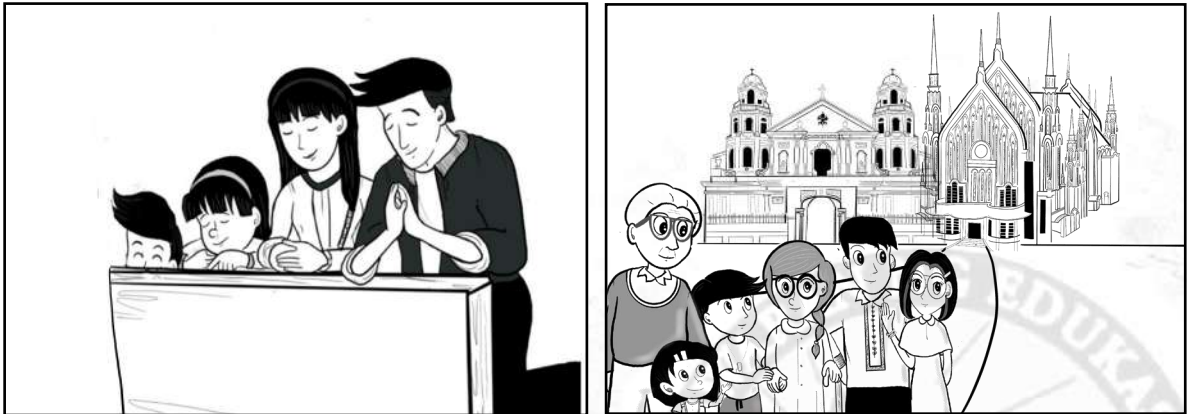
Isinasagawa ito sa pag-awit ng Lupang Hinirang tuwing umaga ng Lunes.

Ganito rin ang ginagawa ng mga manggagawa sa halos lahat ng industriya. Ang pagmamahal sa ating bansa ay ipinahahayag sa pamamagitan ng mga gawaing tulad ng pag-awit sa Lupang Hinirang.

1. Ano ang pumasok sa iyong isipan habang binabasa mo ang teksto?
2. Paano mo maipakikita ang pagpapahalaga sa ating watawat at Pambansang Awit?
3. Paano nailahad sa Pambansang Awit ang pamumuhay ng mga Pilipino?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Pag-aralan ang mga nása larawan. Isulat sa iyong kuwarderno ang iyong mga obserbasyon. Sagutin din ang mga tanong sa ibaba.

1. Ano ang pumasok sa iyong isipan nang makita ang larawan?
2. Paano ipinakikita ng inyong pamilya ang pananampalataya?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Basahin at unawain ang talata. Sagutin ang tanong sa ibaba. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Sa pagdating ng mga Español sa Pilipinas, marami sa mga Pilipino ang naging Kristiyano. Niyakap nila ang pananampalataya na dinala ng mga dayuhan. Sa nakalipas na iláng daang taon, nanatili ang malalim na pananampalataya ng mga Pilipino. Makikita ito sa mga gawain ng mga mananampalataya sa kanilang pang-araw-araw na pamumuhay.

Ano ang kaugnayan ng pananampalataya at relihiyon sa pamumuhay ng mga tao?

Magbigay ng mga sitwasyon at mga obserbasyon dito.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Basahin at pag-aralan ang bawat aytem. Tukuyin at isulat lámang sa iyong kuwaderno ang letra ng iyong sagot.

1. Siya ang kinikilalang pambansang bayani ng Pilipinas.
A. Bonifacio B. Mabini C. Aguinaldo D. Rizal
2. Kasabay sa pagpapahayag ng kasarinlan ng Pilipinas, narinig ng mga Pilipino ang Marcha de Filipinas na tinugtog ng Banda ng Malabon. Ano ang tinutukoy na Marcha de Filipinas?
A. Ang Bayan Ko C. Dakilang Lahi
B. Pilipinas kong Mahal D. Lupang Hinirang
3. Tuwing Lunes ng umaga, ang lahat ng mag-aaral kasama ang kanilang mga guro, ay umaawit ng Lupang Hinirang bago ang pagsisimula ng klase. Ano ang ipinakikita nito?
A. pagmamahal sa iyong sarili C. pagmamahal sa iyong barangay
B. pagmamahal sa iyong pamilya D. pagmamahal sa iyong bansa
4. Hinatulan at pinatay sa Bagumbayan si Jose Rizal dahil sa bintang na sedisyon. Paano pinatay si Jose Rizal?
A. sinunog B. binaril C. sinaksak D. sinuntok
5. Bawat taon, ipinagdiriwang sa buong Pilipinas ang ika-12 ng Hunyo dahil sa napakahalagang pangyayari sa bansa. Alin sa sumusunod ang dahilan ng selebrasyon?
A. kaarawan ni Jose Rizal
B. kalayaan ng Pilipinas mula sa mga Hapones
C. kalayaan ng Pilipinas mula sa mga Amerikano
D. kalayaan ng Pilipinas mula sa mga Español

A

Punan ang mga patlang ng angkop na salita na natutuhan sa aralin upang makabuo ng makabuluhang pahayag.

Mahalaga na iyong malaman ang _____ ng kasalukuyang pamumuhay ng mga tao sa mga makasaysayang _____ at _____ sa aking sariling kinabibilangang lalawigan at rehiyon.

lugar/pook	pangyayari	uri	kasaysayan
------------	------------	-----	------------

Simbolo at Sagisag na Nagpapakilala ng iba't ibang Lalawigan sa Sariling Rehiyon

Aralín

WEEKS
4-5

Natalakay sa nakaraang aralín ang kaugnayan ng kasalukuyang pamumuhay ng mga tao sa mga kuwento ng makasayasayang pook o pangyayari. Natutuhan mo at naisabuhay ang ilan sa mga áral na ibinigay ng kasaysayan. Ngayon, higit nating palalimin ang iyong kaalaman tungkol sa mga lalawigan at kinabibilangang rehiyon.

Sa araling ito, inaasahan na matatalakay mo ang kahulugan ng iláng simbolo at sagisag ng sariling lalawigan at rehiyon at maihahambing ang iláng simbolo at sagisag na nagpapakilala ng iba't ibang lalawigan sa sariling rehiyon. Gayundin, inaasahan na mabibigyang-halaga mo ang katangi-tanging lalawigan sa kinabibilangang rehiyon.

Ang Simbolo ng mga Lalawigan sa Rehiyon IV-A CALABARZON

Ang simbolo na katulad sa mga lalawigan na nása CALABARZON ay nagpapahayag ng katangian nito kabilang ang kultural at iba pang pagkakakilanlan ng lalawigan. Ang simbolo ay nagbibigkis ng lahat ng mga naninirahan tungo sa kanilang pagkakaisa bílang mga kasapi ng lalawigan (Manalo et. al. 2015).

Sa kanilang aklat, binigyang-diin nina Manalo et. al. (2015) na ang simbolo ay:

- kumakatawan sa lalawigan;
- simple lámang at walang dekorasyon na hindi naman angkop sa lalawigan;
- hindi mailalagay sa simbolo ang lahat ng tungkol sa lalawigan maliban sa pinakamahalagang katangian nito; at
- dapat na madaling maisaulo at maiguhit ng mga tao sa lalawigan.

Sagisag ng Pilipinas

Halos kahalintulad ng nása watawat ng bansa ang makikita sa Sagisag ng Pilipinas. Ang kahulugan ay iisa para sa tatlong (3) bituin, ang walong (8) sinag ng araw at ang mga kulay na asul at pula. Ang naiiba ay ang North American bald eagle at leon na simbolo o tanda ng mga mananakop ng Pilipinas, Ang

United States of America at Spain.

Makikita sa ibaba ang iba't ibang logo ng mga lalawigan sa CALABARZON. Hanapin mo ang iyong kinabibilangang lalawigan. Ano ang masasabi mo sa simbolo ng iyong kinabibilangang lalawigan?

Karaniwang makikita ang kulay o ilang simbolo na nása watawat ng Pilipinas. Ilan sa mga ito ay sinag ng araw, kulay at anyo ng watawat na nása Cavite at Batangas. Natatandaan mo pa ba ang kahulugan ng mga simbolong nabanggit?

Karaniwan din na makikita ang pangunahing pangkabuhayan sa simbolo ng mga lalawigan tulad ng sakahan, pangisdaan at puno na tulad ng niyog. Ang mga panandang ito ay katangi-tangi at nagpapakita ng pamumuhay ng mga Pilipinong nabibilang sa mga lalawigan na nabibilang sa iyong rehiyon.

Ang bansa ay may sagisag na kinapapalooban ng mga kuwento at katangian nito.

Ganito rin ang bawat lalawigan sa iyong rehiyon. May sagisag at simbolo na nagpapakilala kung ano ang mayroon at sino ang mga mamamayan sa loob ng bawat lalawigan. Makikita rin ang uri at antas ng pamumuhay ng mga mamamayan batay sa mga simbolong ito.

Ang mga katangiang ito ang dapat na ipinagmamalaki ng mga mamamayan. Ito rin ang kanilang pinagyayaman para sa kanilang mga pamilya. Ang pagtataguyod sa mga katangiang ito ay isang pag-iingat at pagkilala sa kayamanan at kakayahan na mayroon ang bawat lalawigan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Pag-aralan ang mga nása loob ng kahon. Isulat sa ibaba ng bawat sagisag kung anong lalawigan ito. Piliin mula sa kahon ang lalawigan na iyong sagot.

Batangas	Cavite	Laguna	Quezon	Rizal
----------	--------	--------	--------	-------

1. _____ 2. _____ 3. _____

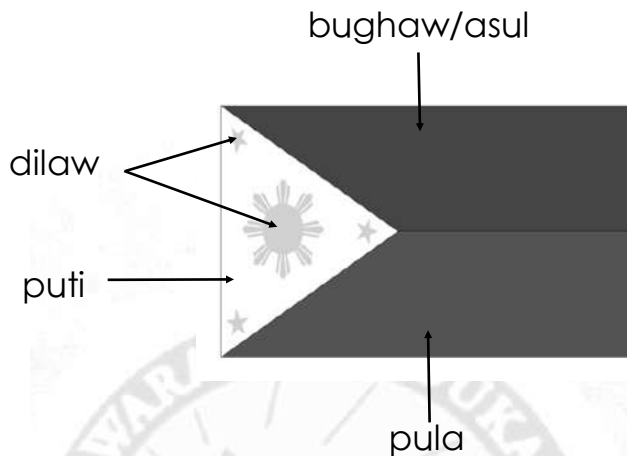

4. _____

5. _____

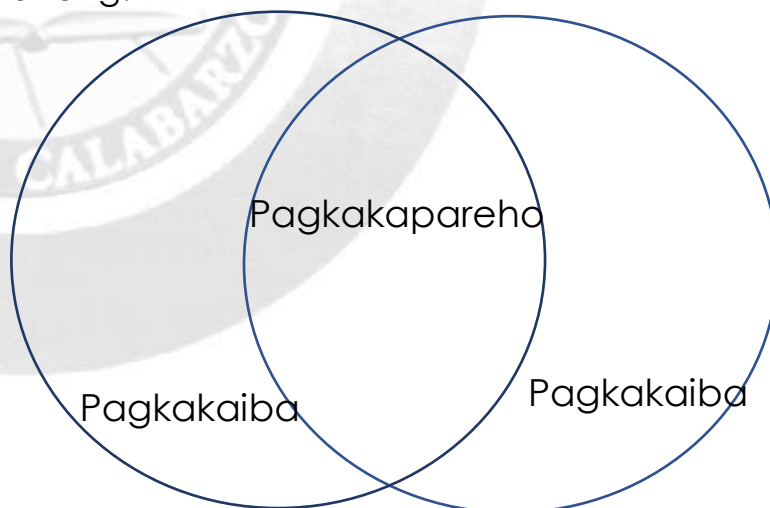
Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Pag-aralan ang watawat ng Pilipinas at ang mga simbolo rito. Isulat ang sariling pakahulugan ng mga simbolo sa kuwaderno. Ipakita sa iyong mga kasama sa bahay ang iyong mga naging kasagutan. Ipaliwanag ito sa kanila.

1. Ano ang mga simbolo na nakikita mo sa watawat ng Pilipinas?

2. Sa iyong palagay, ano ang kahulugan ng bawat hugis at kulay ng mga simbolo na nása watawat?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Pag-aralan ang mga simbolo ng iba't ibang lalawigan sa iyong kinabibilangang rehiyon. Isulat ang iyong mga nakitang pagkakapareho at pagkakaiba. Kopyahin at punan ang **Venn Diagram** sa iyong kuwaderno. Sagutin ang mga sumusunod na tanong.

1. Ano ang mga pagkakapareho ng mga lalawigan batay sa mga simbolo?

2. Saan nagkaroon ng pagkakaiba ang mga lalawigan sa iyong kinabibilangang rehiyon?

3. Ano ang katangi-tangi sa iyong kinabibilangang lalawigan na makikita sa simbolo? Ipaliwanag. Ipakita sa iyong mga nakatatandang kapatid, magulang o tagapangalaga ang iyong kasagutan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Iguhit ang simbolo ng iyong lalawigan. Isulat sa iyong kuwaderno ang mga katangian ng iyong lalawigan batay sa talahanayan sa baba.

Aking Lalawigan	Simbolo	Katangian

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Isulat ang mga bayan at lungsod na nabibilang sa iyong lalawigan. Hanapin ang mga simbolo na nagpapakilala sa mga ito. Maaaring gumamit ng **internet**, mga libro o kayâ ay magtanong sa mga miyembro ng iyong pamilya. Isulat sa iyong kuwaderno ang mga sagot batay sa talahanayan na nása ibaba.

Lungsod	Simbolo	Katangian

1. Paano mo natukoy ang mga simbolo ng mga lungsod sa iyong rehiyon?
2. Bakit mahalaga na matutuhan mo ang mga nasabing simbolo?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Sumulat ng isang sanaysay na may pamagat na “Ang Natatanging Lalawigan para sa Akin at sa Aking Pamilya.”

- Tanungin mo ang mga miyembro ng iyong pamilya kung alin sa

mga lalawigan o Lungsod sa iyong kinabibilangang rehiyon ang katangi-tangi. Isulat sa kuwaderno ang mga dahilan ng kanilang pagpili.

- Kung ikaw ang tatanungin, ano naman para sa iyo ang natatanging lalawigan sa iyong rehiyon?
- Tukuyin ang katangian ng napiling lalawigan o lungsod. Bigyan ng pagpapahalaga ang mga simbolo at sagisag ng napiling lalawigan o lungsod ayon sa mga angking katangian nito.

A

Punan ang mga patlang ng angkop na detalye upang makabuo ng mga makabuluhang talata.

Ang bawat bansa ay may _____ na may sariling kuwento at katangian. Ganito rin ang bawat _____ sa iyong rehiyon.

Ang mga sagisag at _____ ay nagpapakilala kung ano ang mayroon at sino ang mga mamamayan sa lugar. Mai-papakita rin nito ang uri antas ng _____ ng mga mamamayan.

Ang mga katangiang ito ang dapat na _____ ng mga mamamayan.

lalawigan	sagisag	ikahiya
pamumuhay	pahalagahan	simbolo

“Official Hymn” at Iba pang Sining na Nagpapakilala sa Sariling Lalawigan

Aralín

WEEK
6

Natutuhan mo sa nakaraang aralín ang mga sagisag at simbolo ng Pilipinas at ng mga lalawigan sa iyong kinabibilangang rehiyon. Naipakilala muli sa iyo ang katangian ng iyong lalawigan at iba pang nása CALABARZON sa pamamagitan ng mga sagisag at simbolo nito. Ang simbolo ay isang mahalagang bahagi ng pagkakakilanlan upang matukoy at mapalalim ang pagpapahalaga sa iyong kinabibilangang lalawigan at rehiyon.

Ang aralín na ito ay inaasahang magpapalawak pa ng iyong kaalaman tungkol sa iyong lalawigan at kinabibilangang rehiyon. Mula sa mga sagisag at simbolo, maipapakilala sa iyo ang kahulugan ng ‘official hymn’ at iba pang sining na nagpapakilala ng sariling lalawigan at rehiyon.

Ang himno ay isang awitin tungkol sa katangian o pagkakakilanlan ng isang bayan o lalawigan. Ayon kay Aurellano et. al. (2017), ito ay nagsisilbing pagkakakilanlan ng bawat bayan, lungsod at lalawigan. Ang mga salitáng ginamit sa pagbuo ng himno ay naglalarawan ng katangian ng lugar, mithiin o adhikain ng mga tao. Karaniwang maririnig ang himno ng isang bayan o lalawigan sa tuwing may mga opisyal na okasyon, pagdiriwang na pambayan o natatanging pagtitipon.

Ayon naman kay Manalo et. al. (2015), karamihan sa mga lalawigan, bayan o lungsod ay may sariling opisyal na awitin. Ang adhikain ay upang pukawin ang damdamin ng mga taga-lalawigan sa kagandahan ng kanilang lugar. Ang ibang awit ay nag-uudyok na mahalín nila ang kanilang mga lalawigan upang mas lalo itong umunlad. Kagaya ng karaniwang awit sa radyo, ang mga opisyal na awit ay madaling sabayan at maintindihan upang lagi itong matandaan ng lahat ng mga taga-lalawigan. Ngunit, hindi rin ito kagaya ng karaniwang awit dahil ginagamit lámang ito sa pagdiriwang na lalahukan ng buong lalawigan o hindi kayâ sa mga mahalagang okasyon ng lalawigan. Mahalagang awitin ito nang may paggalang at pagpapahalaga.

Ang Himno ng Quezon

Lalawigan...Lalawigan ng Quezon
Ang bayan kong sinilangan ay tunay kong minamahal
Ang bayan kong tinubuan dapat nating ikarangal
Tahimik at maligaya, mahirap man o dukha
Sagana sa lahat ng bagay, sa dagat at kabundukan
Ito ang aming lalawigan,
Pinagpala ng Maykapal
Ang buhay ay mapayapa, sa lahat ng dako,
Sa lahat ng nayon, Lalawigan ng Quezon
Lalawigan ng Quezon, ay aming tinatanghal
Lalawigan ng Quezon, ay aming minamahal.

Manalo, et. al. Araling Panlipunan 3: Learners Material. Department of Education. 2017

Ang himno ng lalawigan ng Quezon ay isa sa mga awitin sa iyong kinabibilangang rehiyon. Ipinagmamalaki ng bawat mamamayan ng Quezon ang katahimikan at kaligayahan na mayroon ang bawat isa. Masagana sa lahat ng bagay, ayon sa awitin, mula sa mga produktong makukuha mula sa dagat o sa kabundukan ang Quezon. Naniniwala sila na ang kanilang lalawigan ay pinagpala ng Maykapal.

Ang ganitong mga pagkilala at pagtatangi ay maliwanag na makikita mula sa himno ng mga lalawigan. Ipinakikilala at ipinagmamalaki ng mga mamamayan ang yaman at katangian na mayroon ang bayan nila.

Maliban sa himno, naipakikilala rin ang iba pang katangian ng isang lalawigan sa pamamagitan ng mga sining. Ilan sa mga kilalang gawang sining sa mga lalawigan sa iyong kinabibilangang rehiyon ang sumusunod:

Ang bayan ng Paete ay kilala sa larangan ng paglililok sa kahoy o **wood carving**. Marami sa mga taga rito ang naging dalubhasa sa sining na ito. Itinuring na **Carving Capital of the Philippines** ang Paete, Laguna. Ito ay idineklara sa bisà ng Proklamasyon bílang 809 na nilagdaan ni dáting Pangulong Gloria Macapagal Arroyo. (Aurellano et. al., 2017)

	<p>Ang sining ng paghuhulma, pagdidikit-dikit ng mga papel, pagpapatuyo sa araw at pagpipinta ng iba't ibang kulay ay nagmula rin sa bayan ng Paete. Ito ang kilalang laruan na taka o paper mache. Isa itong masining na gawain ng mga taga-Paete na nagpapakita rin ng kanilang pagpapahalaga sa kapaligiran.</p>
	<p>Ang bayan ng Lumban ay kinikilala dahil sa mga magaganda at masining nitong pagbuburda. Tinatawag din itong Embroidery Capital of the Philippines. Makikita ang masining na disenyo sa mga kasuotang pormal, barong Tagalog at saya. Karaniwang ginagamitan ang mga nasabing kasuotan ng piña at jusi. Tuwing Setyembre 21, ang bayan ng Lumban ay nagdaraos ng Burdang Lumban Festival bílang pagdiriwang ng mga magagandang kasuotan na nakatulong sa kabuhayan ng mga mamamayan.</p> <p>Source: http://e-extension.gov.ph/elearning/calendar/view.php?view=day&cal_d=21&cal_m=9&cal_y=2016</p>
	<p>Sa tuwing mababanggit ang salitáng 'balisong,' isang lugar lámang ang mababanggit—ang Batangas.</p> <p>Ang balisong ay isang uri ng patalim na naging kilalang sandata dahil sa ito ay naitutupi at madaling maitago. Mayroon din itong iba't ibang hugis at laki. Hanggang sa kasalukuyan, ito ay isa sa mga pinakakilalang produkto na ginagawa at nagmula sa Pilipinas.</p>

Ano pa ang mga sining na kilala sa iyong kinabibilangang rehiyon? Maaari mo bang itanong sa iyong mga magulang at kapatid ang iba pang natatanging sining na matatagpuan sa CALABARZON? Isulat ang mga ito at kung saang lalawigan ito matatagpuan. Ibahagi ang mga impormasyon na iyong makakalap.

Ang mga katangian ng isang lalawigan, bayan o lungsod ay ipinakilala sa maraming paraan. Ang pagkakaroon ng mga sagisag at simbolo ay isang malikhaing pamamaraan upang maipakita ang katangian ng isang lugar. Maliban dito, ang himno ay ginagamit ring paraan upang maipahayag ang katangian ng lugar, pati ang mithiin o adhikain ng mga mamamayan.

Ang mga pagkilala at pagbibigay-halaga sa bawat bayan ay isang adhikain upang mapayabong ang pagmamahal sa sariling bayan. Ang pagkakaroon ng sariling himno, ang pag-awit ng mula sa puso at pagtanggap sa nilalaman nito ay nangangahulugan ng patuloy na pagtataguyod upang mapayabong at maging bahagi sa pag-unlad ng sariling bayan.

Ang pagsuporta sa mga likhang sining ay isa ring paraan ng pagpapakita ng pagmamahal sa sariling lalawigan, bayan o lungsod.

Ikaw, bílang isang mamamayan, paano mo maipakikita ang iyong pagsuporta at pagkilala sa ikatatagumpay ng iyong lalawigan, bayan o lungsod?

D

Gawain sa Pagkatuto Bílang 1: Awitin ang kantang 'Bahay-Kubo.' Isulat ang titik (**lyrics**) ng awit sa iyong kuwaderno. Ipakita sa iyong mga magulang o tagapangalaga upang makita kung tama at buo mo itong naisulat. Sagutin ang sumusunod na katanungan.

1. Kailan mo natutuhang awitin ang Bahay-Kubo?
2. Ano ang nilalaman ng awit?
3. Ano ang nakapaloob na mahahalagang mensahe o ideya sa awit tungkol sa pamumuhay ng mga Pilipino? Ipaliwanag.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Pag-aralan ang mga ilang bahagi ng Lupang Hinirang. Sagutin ang pamprosesong tanong sa ibaba. Isulat ito sa iyong kuwaderno.

Lupang Hinirang

Lupang hinirang,
Duyan ka ng magiting,
Sa manlulupig
'Di ka pasisiil.

Sa dagat at bundok,
Sa simoy at sa langit mong bughaw,
May dilag ang tula
At awit sa paglayang minamahal.

Ang kislap ng watawat mo'y
Tagumpay na nagniningning;
Ang bituin at araw niya,
Kailan pa ma'y di magdidilim.

Lupa ng araw, ng luwalhati't pagsinta,
Búhay ay langit sa piling mo;
Aming ligaya na 'pag may mang-aapi,
Ang mamatay nang dahil sa iyo.

1. Kailan mo natutuhang awitin ang Lupang Hinirang?
2. Ano ang mensahe ng Pambansang Awit ng Pilipinas?
3. Ano ang pagkakaunawa mo sa mga titik (**lyrics**) na may salungguhit sa Pambansang Awit ng Pilipinas?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Tanungin ang iyong mga kapatid o mga magulang tungkol sa himno ng inyong lalawigan, bayan o lungsod. Isulat ito sa iyong kuwaderno. Magpatulong upang maipaliwanag ang katangian ng inyong lalawigan na ipinahahatid ng himno. Sagutin sa iyong kwaderno ang sumusunod na katanungan.

1. Ano ang mensahe ng himno na iyong naisulat ayon sa pakikipag-usap mo sa iyong mga kapatid at magulang?
2. Paano mo maipagmamalaki ang himno ng iyong lalawigan?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Iguhit ang mensahe ng himno ng iyong lalawigan, bayan o lungsod sa iyong kuwaderno. Iguhit din ang mga katangian na nakapaloob sa himno. Ipakita at ipaliwanag sa iyong mga kapatid at magulang ang iyong iginuhit.

1. Ano ang iyong iginuhit?
2. Paano mo naisip na iguhit ang iyong ginawa batay sa iyong pagkaunawa sa mensahe ng himno ng iyong lalawigan?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Awitin ang himno ng iyong lalawigan, bayan o lungsod. Ipadinig ito sa iyong mga kasama sa bahay. Alamin ang kanilang opinyon kung paano makatutulong ang himno ng lalawigan sa paghikayat sa mga tao na bisitahin ang sariling lalawigan. Kung mayroong cellphone o kahalintulad na gadget, sa tulong ng iyong magulang o mga kapatid, maaaring i-record ang iyong pag-awit gamit ang cellphone.

1. Ano ang iyong naramdaman habang inaawit ang himno ng iyong lalawigan?
2. Ibahagi ang mga puna o komento ng iyong pamilya sa iyong pag-awit ng himno ng inyong lalawigan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Basahin at pag-aralan ang bawat aytem. Tukuyin at isulat ang letra ng tamang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ito ay ang masining na pananahi at mahalagang kontribusyon sa ekonomiya ng Lumban.

A. pagbuburda	C. taka
B. paggawa ng balisong	D. puto latik

2. Ginagamit ang awit na ito upang malikhaing maipahatid ang mga katangian at adhikain ng isang lalawigan, bayan o lungsod.

A. taka	C. paggawa ng balisong
B. pagbuburda	D. himno

3. Bílang pamalit sa kahoy sa paglilok, kinilala ito bílang isang sining na nakatutulong sa pangkabuhayan ng mga taga-Paete, Laguna.

- A. taka
- B. pagbuburda
- C. paggawa ng balisong
- D. himno

4. Ito ay natatanging produkto ng Taal, Batangas kung saan ang patalim ay naitutupi.

A. taka	B. burdang damit	C. balisong	D. himno

5. Bawat taon, ipinagdiriwang sa buong Lumban ang piyestang ito bílang pagdiriwang sa pagbuburda ng mga damit na pormal, barong at sáya.

- A. Paet Taka Festival
- B. Burdang Lumban Festival
- C. Puto Latik Festival
- D. Bangkero Festival of Pagsanjan

Punan ang mga patlang ng angkop na salita upang makabuo ng isang makabuluhang pahayag tungkol sa aralin.

Bilang isang _____, marapat na ipakita ang iyong _____ sa mga likhang _____ at pagmamahal sa sariling _____, bayan o lungsod.

mamamayan	pagsuporta	sining	lalawigan
-----------	------------	--------	-----------

Mga Bayani at Lalawigan sa Rehiyon

Aralín

WEEKS
7-8

Kumusta ka na? Binabati kita dahil narating mo na ang huling bahagi ng aralín para sa ikalawang marakahan.

Natutuhan mo sa huling dalawang aralín ang sagisag, simbolo at mga sining ng iyong lalawigan. Naipakilala sa iyo ang mga katangi-tanging adhikain ng iyong kinabibilangang rehiyon. Bilang pagpapalalim ng iyong kaalaman at upang higit na mapamahal ka sa iyong kinabibilangang lalawigan, makikilala mo naman ngayon ang mga natatanging mamamayan ng CALABARZON.

Sa pagtatapos ng araling ito, inaasahan na mapahahalagahan mo ang mga naiambag ng mga kinikilalang bayani at mga kilalang mamamayan ng sariling lalawigan at rehiyon.

Ang mga Bayani ng CALABARZON

Maraming mga natatanging Pilipino na nagmula sa iyong kinabibilangang rehiyon. Marami sa kanila ay nagbuwis ng buhay. Ginawa nila ito upang maipagtanggol at maipaglaban ang Pilipinas at ang bawat Pilipino mula sa kamay ng mga mananakop.

Ilan sa mga bayaning ito ang sumusunod:

	<p>Si Dr. Jose Protacio Rizal ay isa sa mga kinikilalang bayani ng bansa. Ipinanganak siya noong Hunyo 19, 1861 mula sa bayan ng Calamba, Laguna. Sa pamamagitan ng pagsusulat ng mga nobela at iba pang dokumento, ipinabatid niya sa pamahalaan ng Spain ang pagnanais niya na magkaroon ng pantay na pagkilala sa mga Filipino at Español. Ito ang isang katangian ni Dr Rizal, ang pagnanais na matamo ang pagkakapantay-pantay ng mamamayan ng ating bansa at ng mananakop sa paraang mapayapa.</p>
---	--

	<p>Si Apolinario Mabini ang tinaguriang “dakilang paralitiko” na nagmula sa lalawigan ng Batangas. Batà pa lámang ay kinakitaan na siya ng katalinuhan. Sa kabila ng kaniyang kapansanan at dahil sa pag-ibig sa bayan, ginamit niya ang angking talino upang gisingin ang damdamin ng mga Pilipino na lumaban sa mga dayuhan. (Manalo et.al., 2014)</p>
 <p>(Aurellano et.al 2017 hango sa Biñan City Museum and library, April 17, 2017)</p>	<p>Si Ambrosio Rianzares Bautista ay kinilala bílang may-akda ng Deklarasyon ng Kalayaan ng Pilipinas na isinagawa noong Hunyo 12, 1898 sa Kawit, Cavite. Siya ay ipinanganak sa Biñan, Laguna noong Disyembre 7, 1830 at kinilala ni Rizal bílang kamag-anak. Nagtapos siya ng kursong abogasya sa Unibersidad ng Sto. Tomas noong 1865. Likas sa kaniya ang pagiging matalino at matulungin dahil bílang abogado nagbigay siya ng libreng serbisyo legal sa mahihirap.</p> <p>(Aurellano et.al 2017 hango sa Biñan City Museum and library, April 17, 2017)</p>

Kilala mo ba sila? Naitanong mo na ba sa iyong mga magulang kung kilala nila ang mga bayani na nása itaas?

Marami pang mga bayani na kinikilala sa iyong rehiyon at sa buong bansa. Iba-iba ang mga naging búhay at pagsasakripisyo na kanilang ginawa para sa bayan.

Sa kasalukuyang panahon, iba-iba ang mga kinikilalang bayani. Ilan sa kanila ay mga Pilipinong nagtatrabaho sa ibang bansa. Kilala sila bílang mga **Overseas Filipino Workers** o OFWs. Dahil sa mga perang ipinadadala nila sa Pilipinas, nagkaroon ng mas matibay na ekonomiya ang Pilipinas lalo sa panahon na nagkaroon ng krisis pinansiyal sa buong mundo. Ito ang naging saligan ng ating bansa upang makapagbigay ng serbisyo sa mga mamamayan nito.

Sa pagdating ng CoVid-19, may mga bagong bayani na umusbong at kinilala. Maraming búhay ang naisakripisyo para sa kaligtasan ng maraming Pilipino. Maraming mga doctor at narses, mga pulis at iba pang **frontliners** ang namatay dahil sa pagliligtas sa maraming buhay. Ang hindi inaasahan na pagdating ng pandemya sa makabagong panahon ay nagdulot ng maraming pagbabago sa buhay ng bawat Pilipino.

Maraming paraan upang maging bayani. Sa kasalukuyan, hindi lámang ang pagbubuwis ng búhay ang dahilan upang makilala at maging katangi-tangi. Maraming mga tao ang kinikilalang mga **natatanging** nilaláng higit sa panahon ng pandemya na ating nararanasan. Ang pagtulong ng mga ordinaryong tao sa mga walang matuluyan o makain ay katangi-tanging kaugalian ng mga Pilipino o '**unsung heroes**' na nása ating kapaligiran lámang. Makikita sila lalo sa mga panahon na mabigat ang kalagayan ng marami nating kababayan. Ikaw, may kakilala ka bang tumulong sa mga nangangailangan ngayong panahon ng pandemya?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Tukuyin ang itinuturing mong **superhero** sa iyong buhay. Sagutin ang mga tanong sa iyong kwaderno.

1. Sino ang mga itinuturing mong superhero ng iyong buhay?
2. Paano mo sila nakilala?
3. Isa-isahin ang kanilang mga magagandang katangian.
4. Ano-ano ang mga natatangi nilang nagawa upang makilala mo sila?
5. Gusto mo bang maging katulad nila? Ipaliwanag ang iyong sagot.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Isipin kung sino para sa iyo ang may katangian na tulad ng isang Superhero. Iguhit ito sa iyong kuwaderno. Isulat ang mga katangian niya kung bakit siya isang Superhero para sa iyo. Ibahagi sa iyong guro at mga magulang ang iyong ginawa.

1. Ano ang naramdaman mo habang pumipili ng iyong Superhero?
2. Bakit siya ang iyong Superhero? Ipaliwanag.
3. Anong katangian ng iyong Surperhero ang gusto mong isabuhay o tularan? Bakit?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Ipakilala at interbyuhin ang iyong itinuturing na Superhero sa inyong pamilya. Isulat ang mga sagot ng iyong Superhero batay sa sumusunod na mga tanong. Maaaring magpatulong sa iyong nakatatandang kapatid o magulang.

1. Maaari po ba kayong magpakilala?
2. Kaano-ano po kayo ng mag-aaral na nag-iinterbyu sa inyo?
3. Ano ang katangiang taglay ninyo bílang isang:
 - miyembro ng iyong pamilya?
 - mamamayan ng iyong lalawigan at rehiyon?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Magtanong sa iyong mga magulang kung may mga **Frontliner** sa inyong barangay. Kilalanin at isulat kung sino at ano ang kaniyang tungkulin bílang isang Frontliner. Magsaliksik sa internet o magtanong sa magulang kung ano ang gawain ng frontliner na iyong natukoy. Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat sa iyong kuwaderno ang mga impormasyon.

1. Paano ninyo nakilala ang Frontliner sa inyong barangay?
2. Ano ang tungkulin niya bílang isang Frontliner?
3. Ano ang tulong na nagagawa niya para sa iyo, sa iyong pamilya at sa iyong bansa?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Sumulat ng isang liham-pasasalamat sa Frontliner na ipinakilala ng iyong magulang/guro. Ipaabot sa Frontliner na ito ang nilalaman ng iyong puso dahil sa ginagawa niya para sa bayan at para sa bawat Pilipino. Ipakita sa mga miyembro ng iyong pamilya at guro ang sulat na nais mong ibigay. Sagutin ang mga tanong sa ibaba. Isulat ito sa iyong kuwaderno.

TANDAAN: MAAARI LÁMANG MAIBIGAY ANG IYONG LIHAM PAGKATAPOS NG PANDEMYA DAHIL HINDI LIGTAS NA LUMABAS NG BAHAY SA PANAHO NG ITO.

1. Ano ang nararamdaman mo habang ginagawa mo ang liham-pasasalamat?
2. Ano ang reaksiyon ng iyong kapamilya noong ibinahagi mo ang liham na iyong ginawa?
3. Paano mo mapag-iingat ang liham na iyong isinulat upang matiyak na makakarating ito sa iyong sinulatan kapag tapos na ang pandemya?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Basahin at pag-aralan ang bawat aytem tungkol sa mga bayani. Tukuyin at isulat sa iyong kuwaderno ang letra ng iyong sagot.

1. Siya ang kinikilalang pambansang bayani.
A. Jose Rizal
B. Apolinario Mabini
C. Ambrosio Bautista
D. Andres Bonifacio
2. Siya ang bayani at kinikilala na dakilang Lumpo.
A. Jose Rizal
B. Apolinario Mabini
C. Ambrosio Bautista
D. Andres Bonifacio
3. Siya ang bayaning nagmula sa bayan ng Batangas.
A. Jose Rizal
B. Apolinario Mabini
C. Ambrosio Bautista
D. Andres Bonifacio
4. Ang mga sumusunod ay kinikilalang medical frontliners sa panahon ng pandemya **maliban** sa _____.
A. nars
B. doktor
C. inhinyero
D. medical technologist
5. Ang mga sumusunod ay bayaning OFWs **maliban** sa _____.
A. inhinyero sa Middle East
B. factory worker sa Kuwait
C. nars sa Japan
D. Mayor ng Pagsanjan sa Laguna

A

Ituloy ang pangungusap batay sa mga natutunan sa araling ito upang makabuo ng makabuluhang pahayag.

Mapahahalagahan mo ang mga naiambag o kontribusyon ng mga kinikilalang bayani at mga kilalang mamamayan sa iyong sariling lalawigan at rehiyon sa pamamagitan ng _____

Susi sa Pagwawasto

Weeks 1-2			
Gawain sa Pagkatuto 1	Ang sagot ay batay sa impor- masyong alam ng mga mag-aaral.	1. MALI 2. MALI 3. MALI 4. MALI 5. TAMBA	1. C 2. C 3. B 4. B 5. A
	Gawain sa Pagkatuto 2-5	Gawain sa Pagkatuto 6	Gawain sa Pagkatuto 7

Week 3	Weeks 4-5	
Gawain sa Pagkatuto 1-5	Ang sagot ay batay sa impormasyong alam ng mga mag-aaral.	1. BATANGAS 2. CAVITE 3. LAGUNA 4. QUEZON 5. RIZAL
	Gawain sa Pagkatuto 6	Gawain sa Pagkatuto 1

Week 6	Weeks 7-8	
Gawain sa Pagkatuto 1-5	Ang sagot ay batay sa impormasyong alam ng mga mag-aaral.	1. A 2. B 3. B 4. C 5. A
	Gawain sa Pagkatuto 6	Gawain sa Pagkatuto 6

PIVOT Assessment Card for Learners

Personal na Pagtatása sa Lebel ng Performans para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili.

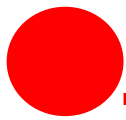

- ★ -Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ✓ -Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawa nito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ? -Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis sa pagsasagawa nito. Hindi ko naunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain sa Pagkatuto

Week 1	LP	Week 2	LP	Week 3	LP	Week 4	LP
Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8	
Week 5	LP	Week 6	LP	Week 7	LP	Week 8	LP
Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8	

Paalala: Magkaparehong sagot ang ilalagay sa LP o Lebel ng Performans sa mga gawaing nakatakda ng higit sa isang linggo o week. Halimbawa: Ang aralin ay para sa Weeks 1-2, lalagyan ang hanay ng Week 1 at Week 2 ng magkaparehong ★, ✓, ?.

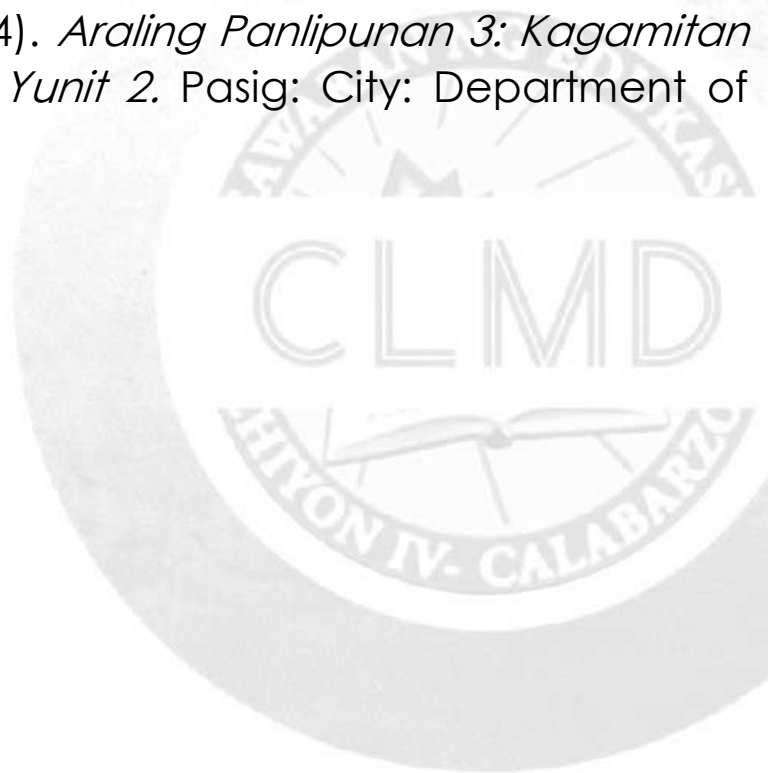

Sanggunian

Aurellano et.al. (2017). *Ako, ang Aking Lalawigan, at Rehiyon Ikalawang Markahan: Araling Panlipunan 3*. Department of Education: SDO Biñan City.

Department of Education. (2020). *Most Essential Learning Competencies with Corresponding CG Codes*. Pasig City: Department of Education.

Manalo, et. al. (2014). *Araling Panlipunan 3: Kagamitan ng Mag-aaral, Yunit 2*. Pasig: City: Department of Education.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education Region 4A CALABARZON

Office Address: Gate 2, Karangalan Village, Cainta Rizal

Landline: 02-8682-5773 locals 420/421

Email Address: lrmd.calabarzon@deped.gov.ph

